

Assalamualaikum Wbr, Salam Malaysia Madani dan Salam Perak
Sejahtera 2030

Bismillahirrohmanirrahim

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

Ahli-Ahli Yang Berhormat,

Anggota-anggota Pentadbiran Kerajaan Negeri,

Tuan-tuan dan puan-puan yang dihormati sekalian,

MUKADIMAH

1. Dengan lafaz Bismillah pembuka bicara, puji dan syukur ke hadrat Allah SWT atas limpah kurnia dan perkenan-Nya jua rakyat dan Negeri Perak Darul Ridzuan yang bertuah ini terus disirami rahmat dan kesejahteraan.
2. Selawat serta salam buat baginda Rasulullah SAW yang menjadi penyuluh cahaya tatkala umat dirudung kegelapan, serta mewariskan sumber *kalamullah* dan *sunnah* sebagai pedoman buat umat mendepani zaman.

3. Pada kesempatan ini, mewakili jentera pentadbiran Kerajaan Negeri serta sekalian rakyat, saya dengan penuh hormat dan takzim merafak sembah dan setinggi-tinggi ucapan tahniah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Sultan Perak Darul Ridzuan, Sultan Nazrin Muizzuddin Shah Ibni Almarhum Sultan Azlan Muhibbuddin Shah Al-Maghfur-Lah, sempena sambutan Ulang Tahun Keputeraan Baginda pada 4 November lalu.
Dirgahayu Tuanku.
4. Didoakan semoga Duli Yang Maha Mulia Tuanku sentiasa beroleh keafiatan, dilimpahi kerahmatan dan keampunan Allah SWT serta dikurniakan segala kebaikan dan kesejahteraan untuk terus memayungi Negeri Perak Darul Ridzuan yang tercinta ini.
5. Meneruskan ucapan, saya mengajak kita semua untuk memanjatkan kesyukuran kerana sekali lagi diberikan ruang dan kesempatan berhimpun di dewan yang mulia ini untuk sama-sama mencari kearifan akan hal ehwal urusan negeri. Supaya kita dapat sama-sama menjadikan Perak ini sebuah negeri yang redup untuk sekalian rakyat berteduh, merasai nikmat keamanan dan kemakmuran tanpa mengira garisan kaum dan agama.

6. Seperti ingatan Allah SWT dalam Surah al-Qasas, Ayat 77 yang bermaksud:

"Dan berbuat baiklah (kepada hamba Allah) sebagaimana Allah berbuat baik kepadamu (dengan pemberian nikmat-Nya yang melimpah-limpah) dan janganlah engkau melakukan kerosakan di muka bumi; sesungguhnya Allah tidak suka kepada orang yang berbuat kerosakan."

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

Seterusnya, saya mohon izin untuk membawa usul seperti berikut:

Pertama:

7. Mengusulkan bahawa Rang Undang-Undang yang dinamakan: **"Suatu Enakmen Bagi Menggunakan Sejumlah Wang Daripada Kumpulan Wang Disatukan Untuk Perkhidmatan Bagi Tahun 2024 dan Bagi Memperuntukkan Wang Itu Untuk Perkhidmatan Bagi Tahun Itu"** dibacakan bagi kali kedua.

Kedua:

8. Mengusulkan butir-butir dalam penyata yang dibentangkan sebagai **Kertas Dewan Bilangan 26 Palang 2023** adalah dengan ini diumumkan menjadi tujuan yang mana Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966 itu boleh digunakan. Bahawa perbelanjaan sejumlah wang **RM491.0 juta** yang ditunjukkan dalam penyata tersebut adalah dengan ini

diluluskan bagi tahun 2024. Seterusnya jumlah wang yang ditunjukkan berhadapan dengan tiap-tiap butir dalam penyata itu, adalah dengan ini diperuntukkan bagi maksud-maksud yang ditetapkan.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

SENARIO EKONOMI NEGERI

9. Alhamdulillah, walaupun terpaksa mengharungi iklim ekonomi yang begitu mencabar sepanjang tahun 2022, Perak berjaya merekodkan nilai Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) mencecah **RM80.2 bilion**, dengan pertumbuhan KDNK **4.3 peratus iaitu lebih tinggi** berbanding 3.6 peratus pada tahun 2021.
10. **Sektor Perkhidmatan merupakan penyumbang terbesar KDNK negeri**, dengan nilai ditambah berjumlah RM50.7 bilion, berbanding RM47.3 bilion pada tahun 2021 iaitu pertambahan RM3.4 bilion. Pertumbuhan sektor ini diterajui oleh subsektor perdagangan borong dan runcit, diikuti dengan subsektor penginapan, makanan dan minuman serta utiliti, pengangkutan dan ICT.
11. Pencapaian ini turut didukung oleh peningkatan prestasi sektor pembinaan dan perlombongan yang masing-masing mencatat pertumbuhan 6.1 dan 8.9 peratus selain sektor pembuatan yang menokok sebanyak 1.0 peratus.

12. Ekonomi Malaysia merekodkan pertumbuhan 4.2 peratus pada separuh pertama tahun ini dan dijangka mencatatkan angka sekitar 4 peratus bagi keseluruhan tahun 2023. Berdasarkan unjuran semasa, Kerajaan Negeri yakin Perak mampu mencapai sasaran pertumbuhan antara 4 hingga 5 peratus tahun ini dengan mengambil kira pemulihan berterusan pasaran kerja, pelaksanaan pesat projek-projek pembangunan serta peningkatan aktiviti pelancongan.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

PRESTASI BELANJAWAN NEGERI 2023

13. Seiring pertumbuhan ekonomi yang baik, Penyata Kewangan Kerajaan Negeri bagi tahun berakhir 31 Disember 2022 juga menunjukkan perkembangan positif apabila merekodkan peningkatan hasil yang ketara iaitu RM1.09 bilion, sekaligus mengulangi pencapaian melebihi angka satu bilion yang pernah direkodkan pada tahun 2019. Sehubungan itu, sukacita saya memaklumkan kepada dewan yang mulia ini, belanjawan defisit yang disediakan bagi tahun 2022 telah berjaya ditutup pada kedudukan *surplus* RM29.6 juta.

14. Alhamdulillah, kedudukan kewangan negeri terus mengukuh pada tahun ini apabila kutipan hasil terkini setakat 25 November 2023 telah mencapai angka RM1.05 bilion dan insya Allah akan dapat mengatasi sasaran kutipan hasil pada tahun semasa. Seiringan dengan itu, aliran tunai serta perbelanjaan yang

dirancang berjalan dengan lancar dan pentadbiran ini optimis untuk sekali lagi menutup akaun dalam kedudukan *surplus* bagi dua tahun berturut-turut.

15. Namun, saya mengingatkan diri saya dan kita semua supaya tidak mengambil sikap mudah berpuas hati. Segala usaha dan kudrat daripada semua warga pentadbiran Kerajaan Negeri akan terus digembleng bagi menjayakan projek-projek berimpak tinggi dan seterusnya merangsang pertumbuhan ekonomi pada masa hadapan. Sektor pelaburan akan terus menjadi pemacu utama pertumbuhan ekonomi negeri. Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia (MIDA) baru-baru ini melaporkan, sejak tahun 2018 sehingga Jun tahun ini, Perak memperoleh pelaburan direalisasikan bernilai lebih RM22.3 bilion merangkumi pelaksanaan 283 projek pembuatan yang telah mewujudkan lebih 22,000 peluang pekerjaan.
16. Pada kesempatan ini juga, saya mengucapkan setinggi-tinggi penghargaan kepada Kerajaan Persekutuan atas kelulusan peruntukan hampir RM1.77 bilion (RM1,773,884,358.00). Jumlah ini meliputi kelulusan projek dan program yang memberi manfaat kepada rakyat di seluruh Negeri Perak, antaranya seperti berikut:
 - RM1.75 bilion (RM1,748,491,700.00) meliputi 423 projek/program di bawah Rolling Plan 4 Rancangan Malaysia Kedua Belas (RP4, RMKe-12);

- RM13.1 juta (RM13,077,658.00) bagi 35 projek/ program di bawah *Ecological Fiscal Transfer (EFT) for Biodiversity Conservation*;
- RM11.3 juta (RM11,315,000.00) daripada Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya (MOTAC) bagi pelaksanaan projek/ program pemuliharaan, ubahsuai atau naiktaraf kemudahan fasiliti pelancongan; dan
- RM1.0 juta daripada Tourism Malaysia bagi program promosi sempena Tahun Melawat Perak 2024.

17. Antara projek-projek baharu berimpak tinggi yang diluluskan di bawah RP4, RMKe-12 adalah:

- Pembangunan Infrastruktur Pelancongan di Warisan Arkeologi Lembah Lenggong;
- Pembangunan Pusat Kecemerlangan Nanas Wilayah Utara, Daerah Kerian;
- Pemulihan Tanah Sawah Estet Padi FELCRA Seberang Perak, Daerah Perak Tengah;
- Membina Jalan Baharu ke RPT Sg Ipil dari FT69 ke Jalan Sungai Dulang ke Sg Ipil, Daerah Bagan Datuk;

- Penggantian Jambatan Sedia Ada yang merentasi Sungai Bernam serta kerja-kerja berkaitan di Kampung Orang Asli Changkat Ramu, Daerah Muallim;
- Membina Jambatan Baharu Air Kala, Lenggong, Daerah Hulu Perak;
- Rancangan Tebatan Banjir Sungai Trolak, Daerah Muallim;
- Pembangunan Kompleks Baharu Jabatan Ketua Pengarah Tanah dan Galian (JKPTG) Persekutuan Negeri Perak, Daerah Kinta;
- Menaiktaraf Lebuhraya Timur-Barat Dari Seksyen 113 ke Seksyen 151 (FT004), Gerik, Daerah Hulu Perak;
- Pembinaan Pusat Pakar Pergigian Perak dan Farmasi Logistik, Pejabat Kesihatan Daerah Kinta;
- Pembinaan Klinik Kesihatan Jenis 3 Hutan Melintang, Daerah Bagan Datuk;
- Pembangunan Balai Bomba dan Penyelamat Simpang, Taiping Daerah Larut Matang dan Selama; serta
- Pembinaan Ibu Pejabat Polis Kontinjen (IPK) Perak dan Kuarters Perumahan, Daerah Kinta.

18. Pada kesempatan ini juga, mewakili pentadbiran Kerajaan Negeri, saya merakamkan penghargaan kepada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri atas beberapa inisiatif khusus untuk Negeri Perak seperti diumumkan dalam pembentangan Belanjawan 2024 termasuk pembukaan kawasan perindustrian berteknologi tinggi di Daerah Kerian sekali gus memposisikan potensi besar Wilayah Utara Perak sebagai antara Kluster Elektrik dan Elektronik (E&E) di Malaysia.
19. Diharapkan pelaksanaan inisiatif ini melalui penubuhan jawatankuasa yang berkaitan di peringkat Persekutuan kelak akan merangsang lebih banyak pelaburan berimpak tinggi di Negeri Perak. Insya-Allah.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

BELANJAWAN NEGERI PERAK 2024

TEMA DAN FOKUS

20. Belanjawan Negeri Perak Tahun 2024 telah dirangka dengan mengambil kira ketetapan matlamat dan agenda yang digariskan dalam pelan Perak Sejahtera 2030 selain dipetakan berasaskan senario ekonomi semasa. Pengisiannya juga digarap dengan enam nilai teras gagasan Malaysia Madani yang diilhamkan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri iaitu Kemampanan, Kesejahteraan, Daya Cipta, Hormat, Keyakinan dan Ihsan.

21. Lebih istimewa, reka bentuk Buku Belanjawan Negeri Perak kali ini mendapat sentuhan kreatif oleh Seniman Diraja, Yang Berbahagia Dato' Mohammad Nor bin Mohd Khalid atau lebih dikenali sebagai Lat, seorang kartunis Malaysia dan merupakan anak jati Negeri Perak.
22. Inisiatif ini adalah bagi menghargai jasa dan bakti beliau dalam berkarya sehingga menerima pelbagai anugerah serta pengiktirafan dari dalam mahu pun luar negara. Usaha ini juga diharap dapat mengangkat martabat industri seni kreatif di Negeri Perak terutamanya melalui pengiktirafan ke atas bakat dan sumbangan anak tempatan.
23. Kerajaan Negeri telah bersetuju untuk mengekalkan tema **“Perak Makmur, Rakyat Sejahtera”** dalam Belanjawan Negeri Perak Tahun 2024 bagi menjamin kesinambungan pelaksanaan Pelan Perak Sejahtera 2030. Belanjawan Perak 2024 adalah berteraskan kepada **lima fokus utama** iaitu:
 - i. Kesejahteraan Rakyat;
 - ii. Tadbir Urus Projek Berkepentingan Negeri;
 - iii. Pembangunan Modal Insan dan Belia;
 - iv. Kelestarian Alam Sekitar; dan
 - v. Keterjaminan Bekalan Makanan.

24. Kelima-lima fokus yang saling melengkapi ini menjurus kepada usaha berterusan Kerajaan Negeri bagi menjayakan tiga sasaran utama pelan Perak Sejahtera 2030 iaitu Sejahtera Ekonomi, Sejahtera Sosial dan Sejahtera Politik.
25. Lima fokus ini turut diadun dan digarap dengan 12 tema keberhasilan Perak Sejahtera 2030 iaitu Keselamatan Awam, Perumahan, Asas Kemasyarakatan, Pendidikan, Alam Sekitar dan Amalan Teknologi Hijau, Prasarana, Seni Budaya dan Warisan, Belia, Wanita, Keluarga, Warga Emas dan Orang Kurang Upaya.
26. Pelaksanaan Belanjawan Negeri Perak Tahun 2024 dirangka berdasarkan unjuran **Hasil dan Terimaan Pembangunan** sebanyak **RM1.28 bilion** (RM1,279,500,000.00). Jumlah ini terdiri daripada Hasil Cukai RM657.7 juta, Hasil Bukan Cukai RM392.2 juta, Terimaan Bukan Hasil RM192.6 juta dan Terimaan Pembangunan RM37.0 juta.
27. Jumlah Hasil yang terdiri daripada Hasil Cukai, Hasil Bukan Cukai dan Terimaan Bukan Hasil berjumlah **RM1.24 bilion** (RM1,242,500,000.00), iaitu peningkatan RM108.9 juta (9.6%) berbanding sasaran tahun 2023. Manakala anggaran Terimaan Pembangunan tahun 2024 meningkat kepada RM37.0 juta berbanding RM25.4 juta pada tahun 2023 iaitu peningkatan RM11.6 juta (45.7%).

28. Jumlah keseluruhan perbelanjaan bagi tahun 2024 dianggarkan hampir **RM1.35 bilion** (RM1,347,000,000.00) meliputi **Belanja Bagi Maksud Pembangunan RM491.0 juta (36.5%)** dan **Belanja Bagi Maksud Mengurus RM856.0 juta (63.5%)** yang terdiri daripada belanja Emolumen RM404.3 juta, Perkhidmatan dan Bekalan RM316.7 juta, Pembelian Aset RM15.3 juta, Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap RM113.8 juta serta Lain-lain Perbelanjaan RM5.9 juta.
29. Belanja Bagi Maksud Mengurus dinaikkan pada tahun 2024 dengan mengambil kira kelulusan Kenaikan Gaji Tahunan (KGT) Tambahan Khas RM1,200 seorang bagi setiap penjawat awam mengikut Pekeliling Perkhidmatan Bilangan 2 Tahun 2022 selain kenaikan KGT biasa.
30. Selain itu, pertambahan Belanja Bagi Maksud Mengurus juga adalah susulan daripada pengumuman Kerajaan Persekutuan berkaitan kenaikan kadar maksimum Gantian Cuti Rehat (GCR) daripada 160 hari kepada 180 hari. Manakala pemberian *award* wang tunai GCR ditambah kepada 90 hari berkuatkuasa pada 1 Januari 2023.
31. **Belanja Bagi Maksud Pembangunan** Tahun 2024 ditokok dengan jumlah yang besar iaitu RM96.0 juta (24.3%) berbanding Belanjawan tahun 2023. Peningkatan ini bagi memenuhi keperluan pembangunan dan kebajikan demi manfaat rakyat disokong pula oleh kedudukan kewangan Kerajaan Negeri yang semakin mengukuh. Jumlah Belanja Bagi Maksud

Pembangunan **RM491.0 juta** merupakan jumlah tertinggi yang pernah diperuntukkan oleh Kerajaan Negeri.

32. Daripada unjuran Hasil dan Perbelanjaan tersebut, Penyata Kewangan Kerajaan Negeri bagi tahun berakhir 31 Disember 2024 dijangka ditutup pada kadar **defisit RM67.5 juta**.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

FOKUS 1: KESEJAHTERAAN RAKYAT

33. Sepanjang program turun padang berdampingan dengan rakyat termasuk ketika Hari Bertemu Pelanggan Kerajaan Negeri Perak, banyak kisah-kisah suka duka rakyat yang menyentuh emosi. Jerih perih dan resah gelisah rakyat menempuh kehidupan yang kian mencabar mengetuk hati saya dan rakan-rakan dalam pentadbiran kerajaan untuk terus berikhtiar mencari jalan bagi meringankan beban hidup rakyat.
34. Untuk itu, dalam belanjawan tahun hadapan, Kerajaan Negeri menyediakan peruntukan **RM384.1 juta** untuk melaksanakan pelbagai program dan inisiatif Kesejahteraan Rakyat yang berpaut kepada matlamat mengupayakan sara diri, membangunkan potensi dan kapasiti rakyat bagi mengharungi cabaran kehidupan.

35. Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM) sebagai antara agensi paling hadapan yang berperanan penting dalam aspek kesejahteraan masyarakat diperuntukkan RM42.8 juta di bawah Maksud Mengurus yang meliputi RM33.6 juta Bantuan Am.
36. Memahami ketidaktentuan iklim ekonomi yang menekan kehidupan rakyat marhaen lantaran peningkatan kos sara hidup, sukacita saya mengumumkan, kadar semasa bantuan RM300 sebulan yang telah memberi manfaat kepada 6,600 penerima sehingga Oktober 2023 akan dinaikkan kepada RM400 sebulan iaitu kenaikan RM100 mulai Januari 2024.
37. Untuk makluman, program tersebut sebelum ini diurus tadbir berdasarkan kepada syarat kelayakan semasa iaitu Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) Makanan Isi Rumah 2019 RM1,169 atau PGK Makanan Per Kapita 2019 RM310.
38. Bagaimanapun, selaras dengan pengumuman oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri semasa pembentangan Belanjawan 2024 pada 13 Oktober lalu, Kerajaan Negeri bersetuju syarat kelayakan bagi permohonan Bantuan Kewangan yang dikendalikan oleh JKM akan menggunakan kadar PGK Makanan Isi Rumah 2023 iaitu RM1,198 sebulan.

39. Sebagai komitmen berterusan Kerajaan Negeri untuk menyantuni rakyat yang terkesan dengan himpitan ekonomi terutamanya golongan sasar B40, program Kad Perak Sejahtera bagi pembelian barangan keperluan asas keluarga akan diteruskan pelaksanaannya pada tahun hadapan dengan peruntukan **RM24.0 juta**.
40. Sebagai langkah penambahbaikan, kadar tunai program kad bantuan makanan ini yang telah dinaikkan daripada RM80 kepada RM90 pada tahun 2023, akan ditingkatkan lagi kepada RM100 mulai tahun hadapan. Program ini dijangka akan memanfaatkan seramai 20 ribu orang penerima.
41. Bermula tahun 2024, Bantuan Kad Kesihatan yang dilaksanakan sebelum ini tidak lagi diteruskan. Sebaliknya, Kerajaan Negeri akan memanfaatkan sepenuhnya Skim Perubatan MADANI yang dilaksanakan oleh Kerajaan Persekutuan melalui Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) yang dilihat mampu memberi manfaat kepada golongan sasar secara lebih meluas. Program ini diwujudkan bagi menampung keperluan kesihatan golongan B40 terhadap Penjagaan Kesihatan Primer Akut dengan menyasarkan lebih kurang 700 ribu penerima seluruh Malaysia.

42. **Program Bantuan Kotak Makanan** yang menyasarkan bantuan keperluan makanan kepada golongan B40, miskin, miskin tegar dan mangsa bencana di seluruh Negeri Perak juga akan diteruskan dengan peruntukan **RM5.0 juta**. Sehingga 15 November 2023, sebanyak 66,119 unit kotak makanan telah diedarkan ke seluruh Negeri Perak dengan jumlah perbelanjaan **RM4.4 juta (RM4,452,121.40)**.

Kotak
Makanan

43. Inisiatif Kedai Bergerak Negeri Perak yang sejak sekian lama menjadi program yang sangat dekat dengan rakyat marhaen akan diteruskan dengan peruntukan **RM0.82 juta** bagi membolehkan lapisan masyarakat terutamanya di luar bandar dapat membeli barang makanan dan keperluan dengan harga yang murah dan berpatutan.

Kedai
bergerak

44. Kerajaan Negeri turut meneruskan pelaksanaan **Program Perak Children Community Feeding (PCCF)** yang telah mula dilaksanakan sejak tahun 2009 bagi meningkatkan kualiti pemakanan kanak-kanak berusia dari 6 bulan sehingga 6 tahun di kalangan anak orang asli. Bermula tahun 2021, program ini telah diperluaskan melibatkan kanak-kanak daripada keluarga B40 dengan mewujudkan Pusat PCF Bandar. Sehingga kini, 32 PCF Orang Asli dan 3 PCF Bandar sedang beroperasi. Manakala sebanyak 12 lokaliti lain diberi perkhidmatan secara PCF 'Mobile'. **RM0.5 juta diperuntukkan** untuk program PCCF ini.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

45. Ikhtiar untuk memastikan setiap rakyat atau keluarga mempunyai tempat tinggal yang baik, selesa dan selamat untuk didiami, Kerajaan Negeri terus komited menyediakan kediaman mampu milik kepada golongan berpendapatan rendah.

46. Untuk itu, **RM6.0 juta** diperuntukkan bagi

Rumah Perakku

pelaksanaan Program Rumah Perakku Prihatin yang diselaraskan oleh Yayasan Perak iaitu peningkatan RM1.0 juta berbanding tahun 2023. Program ini menyediakan pinjaman perumahan tanpa faedah khusus kepada golongan B40 yang menetap dan bermastautin di Negeri Perak pada kadar siling RM100 ribu bagi seunit rumah. Berdasarkan kepada kelulusan tahun 2021, 142 unit rumah yang telah siap dibina dan diserahkan kepada pemilik pada tahun 2023. Manakala baki 5 unit masih dalam proses pembinaan.

47. Selain itu, Program Sayangi Rumahku yang meliputi bantuan baik pulih dan bina baharu rumah secara percuma bagi rakyat Perak yang layak akan diteruskan di bawah Yayasan Perak dengan siling peruntukan RM3.0 juta di bawah Akaun Amanah Kledang Mas. Sehingga 15 November 2023, 100 projek yang merangkumi 74 projek baik pulih dan 26 projek bina baharu telah diluluskan melibatkan dana bernilai RM2.7 juta (RM2,717,237.75).

48. Lembaga Perumahan dan Hartanah Perak (LPHP) pula akan terus memainkan peranannya dalam menyelaraskan urusan agensi kerajaan dan swasta bagi menjayakan pembangunan perumahan dan hartanah secara efektif. LPHP juga akan terus menjalankan obligasi moral mewakili Kerajaan Negeri dalam menyediakan perumahan awam yang kondusif kepada golongan sasaran bagi mencapai kehidupan sejahtera.

49. Komitmen Kerajaan Negeri dalam memastikan penggunaan pengangkutan awam secara optimum direncanakan melalui inisiatif **Bas Perak Sejahtera** dengan penyediaan kemudahan bas henti-henti di sepanjang laluan sosial yang telah dikenalpasti. Ini mengambil kira keperluan di kalangan warga emas, golongan B40, pelajar sekolah dan Orang Asli. Menyedari keperluan ini, perkhidmatan Bas Perak Sejahtera terus disediakan bagi Daerah Manjung, Larut, Matang dan Selama, Kuala Kangsar serta Batang Padang dengan peruntukan **RM2.0 juta.**

Bas Perak Sejahtera

50. Ke arah memperkasa pembangunan dan kualiti hidup rakyat khususnya di luar bandar, Kerajaan Negeri menyediakan peruntukan RM19.3 juta yang akan disalurkan bagi menampung perbelanjaan berikut:

- **RM5.0 juta bagi Pembangunan Jalan Asas Rancangan Perkampungan Tersusun (RPT)** tertakluk kepada syarat yang akan ditetapkan oleh Kerajaan Negeri;

- **RM4.1 juta bagi program serta aktiviti** melibatkan 828 Kampung Tradisional yang disalurkan melalui Jawatankuasa Pembangunan dan Keselamatan Kampung (JPKK).
- **RM1.0 juta bagi Aktiviti Pembangunan Komuniti Orang Asli** iaitu tambahan RM0.3 juta berbanding tahun 2023;
- **RM1.0 juta** untuk pembangunan desa ke arah pemeraksanaan institusi pentadbiran kampung melalui pemantapan kapasiti JPKK. Ia meliputi RM0.5 juta **Program Jelajah Desaku** dan baki RM0.5 juta bagi **Program Pemantapan dan Pemeraksanaan Desa**;
- RM3.7 juta disediakan bagi tujuan pembayaran elaun Pengerusi Kampung Tradisional, Kampung Baru Cina dan Kampung India. Mulai tahun 2024, Kerajaan Negeri berbesar hati menambahkan elaun ketua kampung yang ditanggung oleh Kerajaan Negeri daripada RM200 seorang kepada RM300 seorang pada setiap bulan. Kenaikan ini melibatkan implikasi kewangan bernilai RM1.9 juta kepada Kerajaan Negeri. Diharapkan setiap Pengerusi dapat melaksanakan tugas dengan cekap dan lebih berkesan;
- **RM4.0 juta** untuk Program **Tabarru' Khairat Kematian**; serta

- **RM0.5 juta bagi Perkhidmatan Pengumpulan Data dan Pengemaskinian Maklumat Isi Rumah Bagi Sistem e-Perak.** Projek ini yang diselaraskan oleh PerakGIS akan dilaksanakan dalam tempoh 20 bulan bermula tahun 2024 dengan siling keseluruhan RM2.6 juta (RM2,589,453.86). Fasa pertama projek ini menyasarkan pengemaskinian maklumat Ketua Isi Rumah (KIR) dan Ahli Isi Rumah (AIR) bagi 45,537 KIR yang melibatkan 257 JPKK di 6 daerah iaitu Daerah Muallim, Kampar, Batang Padang, Manjung, Hilir Perak dan Bagan Datuk. Usaha ini bertujuan untuk memperkasakan Sistem e-Perak sebagai pusat rujukan utama data isi rumah dan demografi penduduk luar bandar yang berupaya menyokong tonggak pentadbiran negeri dalam pembuatan keputusan berpacuan data.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

51. Sebagai komitmen berterusan untuk menjunjung kemuliaan Islam sebagai agama rasmi serta memperkasa institusi keagamaan ke arah pemantapan pembangunan ummah, Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM15.0 juta** bagi tujuan **Baik Pulih dan Bina Baru Masjid serta Surau** iaitu peningkatan RM5.0 juta berbanding tahun 2023.

52. Kerajaan Negeri turut menyediakan **RM10.0 juta** bagi **Hal Ehwal Bukan Islam (HEBI)**. Daripada jumlah tersebut, RM5.0 juta disediakan kepada Komuniti dan Kampung Cina. Manakala baki RM5.0 juta pula untuk Komuniti dan Kampung India serta Lain-Lain Kaum.
53. Disamping itu juga, bagi menyemarakkan semangat perpaduan dalam kalangan rakyat berbilang kaum, Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM0.05 juta** bagi pelaksanaan **Pelbagai Program Integrasi Nasional**.
54. Kebajikan warga emas serta kanak-kanak dan anak yatim akan terus terpelihara. Bagi tujuan itu, Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM1.0 juta** bagi pelaksanaan program bantuan seperti berikut:
- **RM0.8 juta** untuk **Pembangunan dan Kebajikan Kanak-kanak dan Anak Yatim** yang berdaftar di bawah JKM meliputi RM0.4 juta untuk Program Pembangunan Kanak-Kanak dan Anak Yatim di Rumah Kebajikan. Manakala baki RM0.4 juta pula bagi Projek Menaiktaraf Rumah Kebajikan Kanak-Kanak dan Anak Yatim berkenaan; dan
 - **RM0.2 juta** untuk **Program Pembangunan Warga Emas**.

55. Dalam pada itu, Kerajaan Negeri sentiasa mengiktiraf peranan wanita yang bukan sahaja sebagai pemangkin pembentukan generasi akan datang, tetapi turut berperanan besar dalam membentuk kesejahteraan, kemajuan serta kemakmuran negara. Untuk itu, Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM2.9 juta** untuk pelbagai program khusus kepada golongan wanita. Ini meliputi:

- **RM1.9 juta** untuk **Sekretariat Wanita Perak**; dan
- **RM1.0 juta** diperuntukkan untuk **Program Pendayaupayaan Wanita dan Kebajikan Masyarakat**. Jumlah ini akan dimanfaatkan untuk pelbagai Program Pendayaupayaan Wanita termasuk keusahawanan wanita serta kebajikan masyarakat.

56. Bagi mengukuhkan lagi inisiatif kesejahteraan rakyat termasuk memastikan agenda berterusan memerangi penyalahgunaan dadah, Kerajaan Negeri turut menyediakan peruntukan bagi program-program berikut:

- **RM1.0 juta** untuk program dan aktiviti **Badan Bukan Kerajaan (NGO)**;
- **RM0.2 juta** untuk pengurusan dan operasi **Kompleks PENGASIH Amanjaya, Gopeng**;

- **RM0.2 juta untuk Program Membasmi Penyalahgunaan Dadah kepada Persatuan Mencegah Dadah Malaysia (PEMADAM); dan**
- **RM0.2 juta untuk Program Menangani Penyalahgunaan Dadah di bawah Agensi Anti Dadah Kebangsaan (AADK).**

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

57. Keusahawanan antara sektor yang memberi sumbangan penting kepada pembangunan negeri melalui aspek penyediaan peluang pekerjaan serta pengukuhan ekosistem ekonomi rakyat. Jumlah usahawan Perak semakin bertambah dan kini dianggarkan mencecah 200 ribu orang melibatkan Perusahaan Mikro Kecil dan Sederhana (PMKS).

58. Sektor keusahawanan di Negeri Perak juga semakin berkembang, malah usahawan kita telah berjaya mengembangkan sayap memasarkan produk ke luar negara seperti Australia, Turkiye, Jepun, Singapura, Indonesia dan Vietnam. Kejayaan usahawan muda kita bukan sahaja sering menghiasi dada-dada akhbar, bahkan menerima pelbagai pengiktirafan termasuk Anugerah *Top Food Manufacturer Award* 2023, Program *Pitching* Terbaik bagi Program Satu Daerah Satu Industri Peringkat Kebangsaan dan Anugerah Tik Tok Terbaik sempena Minggu PMKS Peringkat Kebangsaan 2023.

59. Untuk terus memperkasakan daya saing usahawan terutamanya golongan usahawan B40, Kerajaan Negeri meneruskan Program Pinjaman Tabung Usahawan. Program ini dibiayai melalui dana pusingan (*revolving fund*) di Yayasan Perak terhadap kepada siling RM2.0 juta bagi tahun 2024. Sehingga 15 November 2023, seramai 113 orang usahawan telah menerima manfaat daripada program ini melibatkan dana hampir RM2.0 juta.
60. Kerajaan Negeri turut memperuntukkan **RM1.3 juta** kepada **Sekretariat Usahawan Negeri Perak (STeP)**. STeP akan meneruskan pelaksanaan beberapa program bagi menyokong pembangunan usahawan termasuk usahawan belia. Antara program yang dirancang termasuklah:
- Jelajah Hari Usahawan dan Koperasi Negeri Perak 2024 bertujuan bagi membantu seramai mungkin usahawan dan koperasi mendapat maklumat dan menerima bantuan dari pelbagai agensi;
 - Meneruskan pelaksanaan Geran Usahawan Perak (GeRAK) iaitu program bantuan bersasar bagi membantu usahawan meningkatkan kapasiti perniagaan;
 - Program Perak *Road To Export* iaitu program bimbingan dan bantuan bersepadu bagi membantu usahawan baharu meluaskan pasaran dalam dan luar negara; dan

- Program pendigitalan usahawan Perak bagi membantu usahawan PMKS menggunakan platform digital dan atas talian untuk meningkatkan kecekapan perniagaan dan jualan mereka.

61. Dalam usaha memperkasa gerakan koperasi bermula tahun 2024, Kerajaan Negeri memperkenalkan inisiatif baru iaitu program **Pembangunan Usahawan dan Koperasi** dengan dana **RM1.0 juta** bagi pelaksanaan beberapa program seperti berikut:

- bantuan pengurusan untuk tujuan *start up*;
- bantuan pemulihan bagi koperasi berstatus tidak aktif yang memenuhi syarat;
- program pengupayaan Koperasi *Anchor* sebagai penghargaan kepada koperasi yang berjaya di Negeri Perak dan mewujudkan penanda aras koperasi global dan jaringan perniagaan antarabangsa, padan niaga, kerjasama strategik dan *mentoring coaching*; serta
- program pengupayaan, latihan dan pengembangan kemahiran khusus berkaitan keusahawanan.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

62. Peranan dan sumbangan warga pentadbiran tanah amat penting sebagai pemudah cara urusan rakyat serta memacu pertumbuhan ekonomi dan mencapai kesejahteraan negeri secara keseluruhan. Bagi tujuan menambahbaik prasarana dan penyampaian perkhidmatan pentadbiran tanah dan daerah, RM120.2 juta diperuntukkan di bawah Belanja Mengurus 12 Pejabat Daerah dan Tanah serta RM19.4 juta Belanja Mengurus untuk Pejabat Pengarah Tanah dan Galian Negeri. **RM20.3 juta** pula diperuntukkan di bawah **Belanja Pembangunan** bagi seluruh **Pentadbiran Daerah** di Negeri Perak.
63. Sebahagian daripada peruntukan tersebut turut diperuntukkan RM0.6 juta di bawah Pelbagai Projek dan Kecemasan bagi setiap Daerah Besar manakala RM0.2 juta disediakan untuk setiap Daerah Kecil. Selebihnya diperuntukkan kepada pelbagai projek kecil yang telah dikenalpasti mengikut keperluan.
64. Seiring dengan itu, Kerajaan Negeri turut menyediakan RM18.5 juta bagi pelbagai keperluan Pihak Berkuasa Tempatan. Daripada jumlah ini, **RM8.6 juta** adalah Belanja Pembangunan di bawah **Bahagian Kerajaan Tempatan**. Keperluan utama perbelanjaan adalah bagi menjayakan pelbagai inisiatif kesejahteraan rakyat seperti berikut:

- **RM4.0 juta untuk Pelbagai Projek Pembangunan PBT;**
- **RM3.2 juta untuk Kutipan Sampah Luar Kawasan Operasi PBT;**
- **RM0.52 juta untuk Penyelenggaraan dan Pembaikan Kemudahan serta Bangunan milik PBT;**
- **RM0.5 juta untuk Kesejahteraan Komuniti;**
- **RM0.2 juta untuk Bantuan Penyelenggaraan Tasik Raban; dan**
- **RM0.18 juta untuk Bantuan Penyelenggaraan Kompleks Hentian Royal Belum.**

65. Manakala bakinya diperuntukkan di bawah Belanja Mengurus bagi tujuan berikut:

- RM6.0 juta Bantuan Mengurus PBT berkaitan;
- RM2.5 juta Bantuan Kadar dan *Local Agenda 21*;
- RM1.0 juta Bantuan Mengurus Bukit Larut; dan
- RM0.4 juta Bantuan Mengurus Taman Botani, Taiping.

66. Bagi memastikan sistem penyampaian perkhidmatan Kerajaan berjalan lancar, Kerajaan Negeri memperuntukkan:

- **RM1.7 juta** untuk **Program-Program Penerangan Negeri Perak**;
- **RM0.5 juta** untuk **Pelbagai Naiktaraf Sistem Atas Talian** yang merupakan inisiatif Kerajaan Negeri untuk menggalakkan pembayaran tanpa tunai; dan
- **RM0.5 juta** diperuntukkan kepada **Digital Perak Corporation Holdings** bagi Penyelenggaraan Portal Jabatan Negeri Perak.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

67. Seajar dengan komitmen untuk mengukuhkan keberkesanan jentera pentadbiran kerajaan di semua peringkat, Kerajaan Negeri menyediakan peruntukan berjumlah **RM45.5 juta** bagi menyelaraskan, menambahbaik dan melicinkan urusan tadbir termasuk mengukuhkan sistem penyampaian kerajaan di semua 59 kawasan DUN Negeri Perak.

68. Peruntukan **RM25.0 juta** pula diperuntukkan bagi program-program kesejahteraan rakyat termasuk bagi pelaksanaan pelbagai projek infrastruktur kecil.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

FOKUS 2: TADBIR URUS PROJEK BERKEPENTINGAN NEGERI

69. Tadbir urus adalah tunjang kekuatan sesebuah kerajaan. Tadbir urus yang cekap memungkinkan perjalanan pembangunan negeri dapat dilaksanakan secara lebih inklusif. Pada masa yang sama, ketersediaan infrastruktur dan kemudahan rakyat mesti sentiasa menjadi keutamaan kerajaan. Pelaksanaan projek-projek berimpak tinggi perlu dilipatgandakan sebagai pelantar menyediakan lebih banyak peluang pekerjaan kepada rakyat selain mendukung inisiatif memakmurkan ekonomi domestik. Untuk itu, Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM393.4 juta** bagi menjayakan fokus **Tadbir Urus Projek Berkepentingan Negeri**.
70. Sebagai pelaksana utama projek-projek pembangunan dan penyenggaraan infrastruktur, **Jabatan Kerja Raya (JKR)** diperuntukkan RM88.1 juta di bawah Belanja Mengurus. Sejajar dengan keperluan meningkatkan infrastruktur dan kemudahan prasarana rakyat, **RM100.0 juta** diperuntukkan kepada JKR bagi tujuan pembangunan iaitu peningkatan RM10.0 juta berbanding tahun 2023. Daripada jumlah tersebut, **RM37.0 juta** diperuntukkan untuk **Projek Jalan dan Jambatan** manakala **RM63.0 juta** untuk **Projek Bangunan**.

71. Kerja-kerja pembinaan serta menaiktaraf prasarana akan dapat memberi impak positif dengan penyediaan sistem jaringan jalan yang kondusif serta dapat memberi keselesaan kepada rakyat dan seterusnya menggalakkan aktiviti perdagangan. Antara projek yang disasarkan mampu memberi impak positif adalah seperti berikut:

- RM8.0 juta bagi Projek Membina Jambatan Baharu Dari Kampung Bahagia Ke Bandar Teluk Intan, Daerah Hilir Perak;
- RM8.0 juta bagi Projek Menggantikan Jambatan Enggor, Di Laluan A156 Jalan Jawang/ Karai/ Trosor, Daerah Kuala Kangsar;
- RM5.0 juta bagi Projek Menaiktaraf Jalan-Jalan Negeri Di seluruh Negeri Perak;
- RM4.0 juta bagi Projek Melebarkan Persimpangan Jalan Kg. Banjar - Selabak dan Jalan Kg. Banjar - Padang Tembak, Daerah Hilir Perak;
- RM3.0 juta bagi Kerja-Kerja Penyelenggaraan Elektrik Untuk Lampu Isyarat Jalan-Jalan Negeri di Seluruh Negeri Perak;

- RM3.0 juta bagi Projek Pembinaan Jeti Sungai Pinang Kecil sebagai *Coordination Center*, Daerah Manjung yang dijangka memberi impak besar sebagai hab pengangkutan laut; dan
- RM2.5 juta bagi Projek Pemasangan dan Penggantian Lampu Jalan Sedia Ada Kepada Jenis Solar. Projek ini dirancang bagi menyokong kelestarian pembangunan melalui pengurangan pelepasan karbon yang boleh mencemar alam sekitar. Fokus pemasangan baharu lampu solar ini adalah di kawasan-kawasan yang gelap selain penggantian lampu-lampu jalan sedia ada.

72. Tambahan daripada itu, Kerajaan Negeri dijangka menerima peruntukan Kumpulan Wang Amanah Penyenggaraan Jalan Negeri (MARRIS) RM600.0 juta untuk menyelenggara jalan-jalan yang berdaftar.

73. Kerajaan Negeri turut meningkatkan peruntukan RM7.5 juta kepada Jabatan Pengairan dan Saliran (JPS) menjadikan jumlah Belanja Mengurus Tahun 2024 bagi jabatan itu berjumlah RM104.4 juta. Antara perbelanjaan di bawah peruntukan ini adalah:

- Penyelenggaraan Pengurusan Rancangan Pengairan RM13.8 juta;
- Penyelenggaraan Pengurusan Sungai RM11.0 juta;

- Penyelenggaraan Skim Saliran Pertanian RM8.7 juta;
- Mekanikal dan Elektrikal RM2.9 juta; serta
- Penyelenggaraan Pengurusan Kemudahan Hidrologi RM0.9 juta.

74. Manakala **Belanja Pembangunan** JPS pula berjumlah **RM14.0 juta** bagi pelaksanaan projek-projek berikut:

- Rancangan Tebatan Banjir (RTB) RM6.0 juta;
- Pengurusan Sungai dan Pantai RM4.0 juta;
- Saliran Pertanian RM3.0 juta;
- Bangunan dan Infrastruktur RM0.5 juta; dan
- RM0.5 juta pula diperuntukkan di bawah EFT.

75. Dalam kerancangan pembangunan fizikal di negeri ini, pembangunan sektor pelancongan turut diberi perhatian, lebih-lebih lagi Kerajaan Negeri telah mengumumkan Kempen Tahun Melawat Perak 2024 dengan tema *Promising Perak*. Kemasukan 8 juta pelancong disasarkan bagi mengaktifkan semula aktiviti pelancongan Negeri Perak sebagai destinasi utama yang kompetitif dalam segmen eko pelancongan, kebudayaan, warisan dan gastronomi.

76. Merujuk kepada Tinjauan Pelancongan Domestik Tahun 2022, Negeri Perak kekal menjadi tumpuan pelancong dan menduduki tempat kedua dengan bilangan pelancong domestik 6.9 juta orang. Laporan *Hotel Guest 2022* oleh Tourism Malaysia pula, kemasukan pelancong antarabangsa menunjukkan peningkatan iaitu 333,306 orang yang berkunjung ke negeri ini dengan kenaikan 7,219 peratus berbanding tahun 2021. Antara perancangan program promosi bagi menjayakan Tahun Melawat Perak 2024 adalah:

- Penyertaan program pameran pelancongan domestik dan antarabangsa bagi mempromosikan produk-produk pelancongan di Negeri Perak;
- Sesi padanan perniagaan antara pengusaha pelancongan dan penggiat pelancongan;
- *Familiarization-trip*; dan
- Cetakan bahan promosi serta papan iklan di lokasi strategik.

77. Bagi merealisasikan Tahun Melawat Perak 2024 dan menyediakan pengalaman pelancongan yang terbaik di Negeri Perak, Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM21.2 juta** merangkumi:

- **RM10.0 juta** kepada **Tourism Perak** iaitu peningkatan RM3.0 juta berbanding tahun 2023;

- **RM7.0 juta** caruman bayaran balik ke dalam Akaun Amanah bagi pendahuluan pelaksanaan **Projek Infrastruktur Sempena Tahun Melawat Perak 2024**;
- **RM1.2 juta** untuk **Pelbagai Program Pelancongan dan Kebudayaan**;
- **RM1.8 juta** diperuntukkan kepada Perbadanan Taman Negeri bagi **Projek Menaiktaraf Utiliti Tapak Ekopelancongan Taman Alam Kinta, Mukim Teja, Daerah Kampar**;
- **RM0.7 juta** diperuntukkan bagi keperluan operasi **Unit Pulau Bebas Cukai** di bawah pentadbiran Majlis Perbandaran Manjung; dan
- **RM0.5 juta** diperuntukkan kepada **Majlis Kebudayaan Negeri**.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

78. Bagi menyokong dan memastikan kesinambungan Pelan Perak Sejahtera 2030 dapat dilaksanakan dengan jayanya, Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM5.0 juta** bagi menjayakan pelbagai program pelaksanaan dan pemantauan di bawah **Perak Sejahtera 2030**.

79. Bertepatan dengan usaha menjadikan Perak sebagai destinasi pelaburan seperti digariskan dalam Pelan Perak Sejahtera 2030, Kerajaan Negeri melalui Invest Perak sedang melipat gandakan usaha menggamit pelabur dalam dan luar negeri.
80. 53 projek pelaburan bagi sektor pembuatan bernilai RM3.92 bilion telah diluluskan bagi tahun 2022. Bagi tahun 2023 pula, sasaran pelaburan adalah RM3.96 bilion dengan mengambil kira Kajian Saranan dan Pelan Perindustrian Perak. Prospek pelaburan bagi tahun 2023 dijangka terus meningkat khususnya dalam sektor automotif dan peralatan kenderaan susulan pengumuman oleh DRB Hicom dan Geely dalam membangunkan *Automotive High-Technology Valley (AHTV)* bernilai RM32.0 bilion di Proton City, Tanjung Malim.
81. Prestasi pelaburan Negeri Perak bagi sektor pembuatan yang diluluskan untuk Malaysia pada tahun 2022 berada di kedudukan kelima. Sektor pembuatan produk Elektrikal dan Elektronik merupakan penyumbang utama iaitu RM1.17 bilion dan menawarkan 4,293 peluang pekerjaan oleh pelaburan asing. Seterusnya, sektor pembuatan produk makanan menyumbang RM991.1 juta selain menawarkan 215 peluang pekerjaan.

82. Bagi sektor perkhidmatan pula, 237 projek telah diluluskan di Negeri Perak sepanjang tahun 2022 dengan anggaran pelaburan bernilai RM2.64 bilion di mana projek-projek yang diluluskan merupakan projek di dalam sektor *Green Technology, Health Services, Distributive Trade, Education Services, Global Establishments, Hotel and Tourism, Real Estate, Support Services, Utilities* dan lain-lain. Penyumbang terbesar bagi sektor perkhidmatan pada tahun 2022 merupakan dari sektor *Real Estate* dengan sumbangan RM1.42 bilion merangkumi 83 projek. Bagi tujuan perbelanjaan operasi **Invest Perak** untuk meneruskan inisiatif menarik lebih banyak pelabur, Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM2.8 juta** bagi tahun 2024.
83. Dalam hubungan itu, Kerajaan Negeri cakna akan keperluan melaksanakan kajian yang mencakupi bidang-bidang keutamaan negeri selaras dengan agenda Perak Sejahtera 2030. Ini termasuklah kajian bagi peningkatan hasil dan penerokaan pendapatan baharu negeri, pertanian dan keterjaminan makanan serta pemeliharaan dan pemuliharaan alam sekitar. Antara kajian yang sedang dilaksanakan adalah berkaitan Kepentingan Pemuliharaan dan Pemeliharaan Penyus di Negeri Perak oleh Jabatan Perikanan, Pelan Pengurusan Geopark Lembah Kinta oleh Perbadanan Taman Negeri dan Kajian Kemungkinan Pembinaan Loji Rawatan Air bagi Bekalan Air Luar Bandar di Jalan Pahang, Tapah, Daerah Batang Padang oleh Lembaga Air Perak. Bagi merancakkan usaha ini, Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM1.5 juta** untuk **Tabung Amanah Kajian**.

84. Tidak terlambat juga untuk saya memanjatkan setinggi-tinggi kesyukuran ke hadrat Allah SWT dan ucapan terima kasih atas sokongan barisan Yang Berhormat Ahli-Ahli Dewan Negeri kerana telah meluluskan Rang Undang-Undang (RUU) Sumber Air Perak 2023. Alhamdulillah, Negeri Perak kini merupakan antara Negeri yang telah mempunyai enakmen sumber air. Sejajar dengan itu, Kerajaan Negeri sedang melaksanakan gerak kerja ke arah penubuhan **Lembaga Pengurusan Sumber Air Negeri Perak**. Adalah diharapkan penubuhan Lembaga ini kelak dapat mengawal selia pengurusan sumber air di Negeri Perak secara bersepadu. Untuk itu, Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM1.5 juta** bagi tujuan operasi Lembaga ini di bawah enakmen tersebut kelak.
85. Bagi memperluaskan perkhidmatan Kehakiman Syariah di Negeri ini, Kerajaan Negeri telah memperuntukkan **RM1.4 juta** kepada **Jabatan Kehakiman Syariah** termasuk pewujudan Mahkamah Syariah Daerah Muallim. Langkah ini akan dapat memudahkan urusan perkhidmatan kehakiman syariah di daerah tersebut. Selain itu, turut disediakan RM15.1 juta untuk Belanja Mengurus bagi jabatan ini.
86. Selain daripada peruntukan yang dinyatakan, Kerajaan Negeri turut menyediakan peruntukan bagi pelaksanaan pelbagai projek prasarana. Antaranya adalah:

- **RM20.0 juta** bagi tujuan **pengambilan tanah**; dan
- **RM9.0 juta** bagi kerja-kerja **menaiktaraf, penyelenggaraan atau pembaikan pelbagai kompleks pentadbiran Kerajaan Negeri.**

87. Bagi memastikan penyampaian dan sistem perkhidmatan Kerajaan Negeri berada pada tahap optimum dan sentiasa berjalan lancar, Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM7.4 juta** untuk tujuan pembangunan sistem dan rangkaian Teknologi Maklumat. Ia meliputi:

- **RM3.8 juta** kepada **Bahagian Pengurusan Maklumat** bagi tujuan pelbagai pembangunan dan penyelenggaraan berkaitan ICT serta **RM0.1 juta** bagi pembangunan **Sistem e-Belanjawan Perak**;
- **RM2.53 juta** untuk **perkhidmatan internet di jabatan dan agensi Negeri**; serta
- **RM1.0 juta** bagi tujuan **Menaiktaraf Sistem Perakaunan di Perbadanan Taman Negeri, Majlis Sukan Negeri dan Lembaga Muzium.**

88. Kerajaan Negeri juga memperuntukkan **RM2.0 juta** bagi tujuan pelbagai aktiviti **Jawatankuasa Tetap EXCO** untuk memastikan setiap portfolio berupaya melaksanakan fungsi dan peranan yang dipertanggungjawabkan dengan lebih cekap dan berkesan.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

FOKUS 3 : PEMBANGUNAN MODAL INSAN DAN BELIA

89. Selaras dengan konsep kesejahteraan dalam pendidikan yang menekankan aspek pembinaan kekuatan jati diri di peringkat sekolah, institusi pendidikan tinggi dan masyarakat amnya, **RM202.4 juta** diperuntukkan tahun hadapan bagi tujuan **Pembangunan Modal Insan dan Belia**.
90. Menyokong pelaksanaan program dan bantuan pendidikan di pelbagai peringkat sekolah, Kerajaan Negeri turut menyediakan peruntukan seperti berikut:
- **RM13.2 juta** untuk **Bantuan Khas Pendidikan**;
 - **RM4.0 juta** untuk **bantuan pendidikan per kapita kepada pelajar-pelajar** Sekolah Bantuan Kerajaan;
 - **RM2.0 juta** disediakan bagi **bantuan per kapita kepada pelajar Sekolah Tahfiz dan Pondok**;

- **RM2.0 juta untuk Program *Back to School*;**
- **RM1.0 juta** diperuntukkan bagi tujuan **Biasiswa Menteri Besar** untuk memberi bantuan kepada anak Perak di peringkat sekolah. Pada tahun 2023, seramai 916 orang murid menerima biasiswa ini dengan perbelanjaan hampir RM1.0 juta (RM999,200.00);
- **RM0.6 juta** disediakan di bawah **Tabung Simpanan Pendidikan Anak Perak (TASPEN)** bagi anak-anak kelahiran Perak dengan simpanan permulaan sebanyak RM200 menerusi Skim Simpanan Pendidikan Tinggi Nasional (Akaun SSPN PRIME). Sehingga 15 November 2023, sebanyak 3,000 permohonan telah diluluskan dan sejumlah RM600,000 telah dibelanjakan;
- **RM0.6 juta untuk Sumbangan Pendidikan;**
- **RM0.2 juta untuk Bantuan Sekolah Pendidikan Khas;**
- **RM0.2 juta untuk Program Pemantapan Pelajar Sekolah Rendah** iaitu **inisiatif baru** Kerajaan Negeri bagi mengelakkan keciciran pelajar terutamanya dalam menguasai asas membaca, menulis dan mengira; serta

- **RM0.2 juta** untuk **Program Pemantapan Pelajar SPM, STPM dan STAM**. Program ini juga merupakan program baru yang diwujudkan mulai tahun 2024 dalam usaha membantu pelajar membuat persiapan menghadapi peperiksaan utama.

91. Bagi mengukuh dan memantapkan segala inisiatif pendidikan yang telah disebutkan sebentar tadi, sukacita saya memaklumkan bahawa program **Tuisyen Cikgu Saarani (TCS)** diteruskan untuk memberi manfaat secara langsung kepada pelajar, guru dan ibu bapa. Program ini dibiayai melalui Tabung Didik Sejahtera Perak (DIDIK Perak) yang mengumpulkan sumbangan daripada Badan Berkanun Negeri, Agensi Negeri, Badan Korporat serta orang perseorangan. Jumlah terimaan setakat ini adalah RM3.4 juta dan sejumlah RM3.0 juta telah dibelanjakan untuk pelbagai program TCS.

92. Di peringkat pengajian tinggi pula, Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM14.1 juta** meliputi bantuan-bantuan berikut:

- **RM6.0 juta Insentif Siswa Dalam Negara** iaitu pemberian secara *one-off* bagi membuat persediaan menyambung pengajian;
- **RM0.2 juta Insentif Siswa Luar Negara;**

- Sumbangan **RM5.0 juta** bagi tujuan **pengoperasian Universiti Sultan Azlan Shah (USAS)** iaitu peningkatan RM2.0 juta berbanding tahun 2023;
- **RM2.0 juta** bagi program **Sara Diri dan Kecemasan Mahasiswa Anak Perak**;
- **RM0.5 juta** untuk penganjuran ***World Conference on Islamic Thought and Civilization (WCIT)***; dan
- **RM0.4 juta** pula diperuntukkan bagi **Program Pengupayaan Mahasiswa**.

93. Kerajaan Negeri juga membuat ketetapan untuk meneruskan **Program Teduhan Kasih Anak-Anak Perak** dengan peruntukan **RM0.2 juta**.

94. Usaha memartabatkan syiar Islam dan pembangunan ummah terus diperkasakan di negeri ini, peruntukan RM95.7 juta disediakan untuk pengoperasian **Jabatan Agama Islam Negeri Perak (JAIPk)**. Manakala, **RM7.2 juta** pula diperuntukkan di bawah Belanja Pembangunan JAIPk. Ini meliputi projek-projek berikut:

- menyelenggara 6 buah masjid utama Negeri termasuk bangunan, lif dan eskalator Masjid Toh Puan Hatijah, Batu Gajah serta membaikpulih Masjid Ubudiah, Kuala Kangsar;

- menaiktaraf Sekolah-Sekolah Menengah Agama Negeri; dan
- menaiktaraf Pejabat-Pejabat Agama Islam Daerah.

95. RM5.0 juta juga turut diperuntukkan bagi Program Menaiktaraf Pelbagai Institusi Pendidikan Islam.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

96. Seiring dengan keperluan pembangunan modal insan dalam meningkatkan pertumbuhan ekonomi Negeri, Kerajaan Negeri melalui Pusat Aspirasi Anak Perak (PASAK) terus memperkasa agenda transformasi pekerjaan bagi menyokong keperluan permintaan pasaran industri dalam negeri. Pelaksanaan program adalah sejajar dengan aspirasi dan fokus Kerajaan Negeri di bawah Pelan Perak Sejahtera 2030 iaitu membangunkan modal insan yang dinamik bagi meningkatkan taraf sosio-ekonomi rakyat melalui peluang pekerjaan, selain komited membangunkan modal insan ke arah satu warga satu skil melalui *Technical Vocational Education & Training* (TVET).
97. Sehingga 15 November 2023, 296 program telah dilaksana melibatkan 26,230 anak Perak melalui program kerjaya, TVET, *softskill* mahupun kerjasama rentas negeri dimana 1,578 individu telah memperolehi pekerjaan dalam usaha untuk meningkatkan kadar penembusan guna tenaga ke dalam industri. Bagi merealisasikan aspirasi ini, Kerajaan Negeri

memperuntukkan **RM3.5 juta** untuk operasi dan pelaksanaan program **PASAK**.

98. Mulai tahun 2024, PASAK akan mempelbagaikan program melalui beberapa pendekatan baharu seperti penubuhan Jawatankuasa Pekerjaan Wilayah Selatan, kursus jangka pendek bidang automotif, jalinan kerjasama strategik antara institusi kemahiran dan industri, pemetaan kerjaya di peringkat sekolah dan *job matching* di antara graduan, pencari kerja bersama pihak industri serta TVET bagi golongan belia. Justeru, **RM5.5 juta** diperuntukkan bagi tujuan pelaksanaan **TVET**.
99. Bagi memperkukuh dan menyerlahkan potensi belia sebagai penggerak pembangunan negara pada masa hadapan, Kerajaan Negeri memperuntukkan RM0.98 juta merangkumi:
- **RM0.4 juta** untuk **Program Pembangunan Belia**;
 - **RM0.4 juta** untuk **DUN Belia**; dan
 - **RM0.18 juta** **Program Santai Anak Muda** iaitu program baharu untuk mendekati golongan belia dalam perspektif yang berbeza.
100. Selaras dengan peranan **Institut Darul Ridzuan (IDR)** menyokong dasar dan pembangunan Perak Sejahtera 2030, **RM3.4 juta** diperuntukkan kepada institusi ini bagi tujuan pengoperasian dan pelaksanaan program atau projek.

101. Demi menjadikan perpustakaan lebih relevan dan menepati kehendak semasa terutama dalam aspek pendigitalan, Perbadanan Perpustakaan Negeri Perak akan ditambahbaik dengan memperkenalkan lebih banyak kemudahan dan perkhidmatan secara digital kepada rakyat Negeri Perak untuk merungkai ilmu global secara pantas dan berkesan, serta menyediakan kemudahan pembelajaran yang lebih selesa.
102. Oleh itu, Kerajaan Negeri memperuntukkan RM8.5 juta di bawah Belanja Mengurus kepada **Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri** untuk tujuan operasi dan **RM3.0 juta** di bawah Belanja Pembangunan meliputi Projek Menaiktaraf Fizikal dan Kemudahan Perkhidmatan Perpustakaan Awam Negeri Perak (Perpustakaan Digital), Menaiktaraf dan Pembaikan Bumbung Serta Lain-Lain Kerja Berkaitan di Blok Utama Perpustakaan Awam Negeri Perak dan Pendawaian Elektrik di Perpustakaan Awam Cawangan Taiping.
103. Bagi menyokong pembangunan industri kreatif dan mencungkil bakat-bakat baharu dalam bidang seni, Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM3.0 juta** kepada ***People of Remarkable Talent (PORT)***.
104. Tidak dilupakan, usaha-usaha untuk memupuk gaya hidup sihat seperti yang turut digariskan dalam Pelan Perak Sejahtera 2030, Kerajaan Negeri menyediakan **RM0.2 juta** untuk **Pelbagai Program Kesihatan**. Selain itu, **RM0.25 juta** pula diperuntukkan bagi pelaksanaan **Pelbagai Program Kesatuan Sekerja**.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

105. Sukan bukan hanya melahirkan anggota masyarakat yang sihat dan berkualiti tetapi juga dapat membantu pembangunan negara selain menjadi wadah mengukuhkan perpaduan dalam kalangan rakyat.

106. Bagi meneruskan agenda pembangunan sukan secara inklusif, Kerajaan Negeri menyediakan peruntukan RM27.8 juta meliputi RM3.43 juta di bawah Belanja Pembangunan yang merangkumi:

- **RM2.43 juta** kepada **Majlis Sukan Negeri (MSN)** bagi tujuan Penyediaan Bilik Hidroterapi Atlet dan Penyelenggaraan Bangunan MSN;
- **RM0.6 juta** bagi **Program Sukan dan Sukan OKU**; serta
- **RM0.4 juta** pula untuk **Penganjuran *Sports Tourism* Sempena Tahun Melawat Perak 2024**.

107. Manakala RM24.4 juta pula disediakan di bawah Belanja Mengurus termasuk pelaksanaan pelbagai program sukan. Antaranya adalah seperti berikut:

- RM7.3 juta persediaan SUKMA 2024 di Sarawak;
- RM2.0 juta untuk Sewaan Fasiliti Sukan;
- RM1.0 juta PARA SUKMA;

- RM0.5 juta disediakan untuk Pembangunan Sukan e-Sports meliputi penganjuran dan penyertaan pertandingan merangkumi latihan, sewaan dan perolehan peralatan, kejurulatihan serta *athlete attachment programme*;
- RM0.12 juta untuk Program Penggalakan Sukan melalui Majlis Sukan Daerah; dan
- RM0.1 juta bagi Insentif Kecemerlangan Sukan Negeri.

108. Saya mengambil kesempatan ini juga, untuk mengucapkan syabas dan setinggi-tinggi tahniah kepada pasukan Perak Bison yang berjaya merangkul Juara *Sepak Takraw League* (STL) dan Piala Tun Ali 2023. Maka dengan ini, sukacita saya mengumumkan Kerajaan Negeri berbesar hati untuk memberi insentif bernilai RM100 ribu kepada pasukan ini.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

FOKUS 4 : KELESTARIAN ALAM SEKITAR

109. Kerajaan Negeri menyedari pentingnya keseimbangan dalam melaksanakan agenda pembangunan dengan mengambil kira tanggungjawab menjaga dan memulihara khazanah alam sekitar. Bagi memastikan kesinambungan agenda pembangunan lestari, Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM66.3 juta** di bawah fokus **Kelestarian Alam Sekitar**.

110. Tanggungjawab kelestarian alam sekitar telah disebut dengan jelas dalam **surah Hud, ayat 61** yang bermaksud:

“Dialah yang menjadikan kamu daripada bahan-bahan bumi dan menghendaki kamu memakmurkannya”.

111. Perak merupakan negeri yang kaya dengan sumber alam semula jadi yang berkeluasan 2.11 juta hektar. Daripada jumlah tersebut seluas kira-kira 1.01 juta hektar atau 48 peratus merupakan Kawasan Hutan Simpanan Kekal, Hutan Tanah Kerajaan dan kawasan-kawasan Rizab Berhutan. Seluas kira-kira 988.7 ribu hektar atau 97 peratus daripada keluasan Kawasan Berhutan adalah Kawasan Hutan Simpan Kekal.

112. Pengurusan hutan secara holistik dengan memberi penekanan yang seimbang terhadap alam sekitar, ekologi, biodiversiti, sosial dan ekonomi merupakan salah satu usaha untuk menangani perubahan iklim global. Kerajaan Negeri melalui Jabatan Perhutanan sentiasa komited dalam melaksanakan aktiviti pemeliharaan dan pemuliharaan hutan terutamanya di kawasan hutan terosot atau miskin. Sejumlah 6.85 juta pokok dengan keluasan 16.3 ribu hektar kawasan telah berjaya ditanam di seluruh Negeri Perak dalam tempoh hampir 3 tahun pelaksanaannya. Pada bulan November 2023, seluas 4,652.80 hektar kawasan telah diwartakan baharu sebagai Hutan Simpan Kekal di Negeri Perak.

113. Menyedari kepentingan pengurusan dan pembangunan infrastruktur hutan, Kerajaan Negeri memperuntukkan RM41.3 juta di bawah Belanja Mengurus kepada **Jabatan Perhutanan Negeri Perak**. Manakala **RM12.6 juta** di bawah **Belanja Pembangunan** merangkumi:

- RM8.5 juta bagi projek-projek di bawah *EFT*;
- RM2.1 juta bagi Projek Bangunan dan Infrastruktur; serta
- RM2.0 juta bagi pelaksanaan program Pengurusan Hutan.

114. Bagi menyokong usaha ke arah kelestarian alam sekitar, Kerajaan Negeri menyediakan **RM1.4 juta** untuk pelbagai **Program Perak Lestari dan Teknologi Hijau**. **RM0.49 juta** turut diperuntukkan bagi tujuan **Pelbagai Program dan Projek Sumber Asli** termasuk Kempen Tiada Beg Plastik yang telah dimulakan pelaksanaannya oleh Pihak Berkuasa Tempatan.

115. Seterusnya, Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM5.5 juta** kepada **Perbadanan Taman Negeri Perak** bagi tujuan operasi dan projek pembangunan serta tambahan **RM2.1 juta** bagi pelaksanaan projek-projek di bawah *EFT*. **RM1.6 juta** turut diperuntukkan kepada **Majlis Daerah Lenggong** dan **RM0.19 juta** kepada **Jabatan PERHILITAN** untuk tujuan yang sama iaitu pelaksanaan projek-projek di bawah *EFT*.

116. **RM0.77 juta** pula disediakan untuk **Penyelenggaraan Tapak Repositori Mukim Belanja** manakala, **RM0.35 juta** bagi pengoperasian **Unit Warisan dan Pelancongan** oleh **Majlis Daerah Lenggong** yang bertanggungjawab mengawal selia Geopark Lenggong.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

FOKUS 5 : KETERJAMINAN BEKALAN MAKANAN

117. Keterjaminan bekalan makanan merupakan salah satu fokus Kerajaan Negeri bagi memastikan bekalan makanan mencukupi. Kerajaan Negeri memperuntukkan **RM63.3 juta** kepada pelbagai jabatan dan agensi yang berkaitan. Daripada jumlah tersebut **RM18.3 juta** adalah peruntukan di bawah Belanja Pembangunan.

118. Kerajaan Negeri melalui Jabatan Pertanian melaksanakan pelbagai program meliputi pembangunan tanaman sayur-sayuran dan juga tanaman padi. Selain itu, Bantuan turut diberikan kepada usahawan-usahawan industri makanan dengan mewujudkan Program Peningkatan Kapasiti Pengeluaran Produk Makanan.

119. Kerajaan Negeri memperuntukkan RM25.3 juta dibawah Belanja Mengurus kepada **Jabatan Pertanian. RM8.0 juta** diperuntukkan di bawah Belanja Pembangunan iaitu RM6.0 juta disediakan bagi membiayai Program Pembangunan Komoditi Pertanian, RM1.3 juta bagi tujuan Bangunan dan Infrastruktur serta RM0.7 juta bagi Latihan dan Promosi.
120. Sektor penternakan di Negeri ini merupakan penyumbang utama makanan berasaskan protein di peringkat nasional. Bagi terus meningkatkan keupayaan pengeluaran melalui intervensi program yang menjurus kepada Pembangunan Industri Ternakan, pengupayaan sumber manusia melalui kursus dan latihan serta Pembangunan Infrastruktur dan Ladang Infoternak, Kerajaan Negeri memperuntukkan kepada **Jabatan Perkhidmatan Veterinar** RM19.6 juta di bawah Belanja Mengurus dan **RM4.0 juta** di bawah Belanja Pembangunan.
121. Kerajaan Negeri turut menyediakan peruntukan kepada **Jabatan Perikanan** RM0.1 juta bagi Belanja Mengurus Pusat Konservasi Penyu manakala **RM2.4 juta** di bawah **Belanja Pembangunan** adalah untuk projek menaiktaraf infrastruktur perikanan dan ladang ternakan untuk memenuhi pensijilan MyGAP, pembangunan jeti, ternakan akuakultur dan perikanan darat serta Program Pemuliharaan Paya Bakau sebagai Habitat Pembiakan Ikan di Negeri Perak.

122. Kerajaan Negeri mengambil inisiatif pemberian subsidi dengan menyediakan **RM1.0 juta** untuk **Subsidi Kelangsungan Industri Agromakanan**.

123. Kerajaan Negeri turut menyediakan peruntukan **RM2.5 juta** untuk penyertaan dan persediaan Negeri Perak di dalam program *Malaysian Agriculture, Horticulture and Agrotourism* (MAHA). Program ini merupakan program dwi tahunan anjuran Kementerian Pertanian dan Keterjaminan Makanan yang merupakan platform terbaik bagi mempromosi produk baharu terutama yang berasaskan pertanian, inovasi dan teknologi terkini. Usahawan tani berpeluang untuk mengetengahkan produk ke pasaran yang lebih tinggi. Kerajaan Negeri Perak telah berjaya mengekalkan kejuaraan 5 kali berturut-turut bagi Anugerah Rumah Negeri Terbaik. Maka peruntukan bagi tahun 2024 diperuntuk bagi memastikan kesediaan Negeri Perak untuk menyertai MAHA 2024.

124. **RM0.35 juta** pula diperuntukkan bagi **tujuan Pelbagai Industri Pertanian**.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

125. Disebabkan keperluan perbelanjaan yang semakin meningkat saban tahun, Kerajaan Negeri akan terus memastikan hasil dapat dikutip pada tahap yang optimum. Kerajaan Negeri turut mengunjurkan bagi tahun 2024, **RM57.0 juta** dapat dijana daripada **sumbangan terkumpul Badan Berkanun Negeri**

sekaligus dapat membantu mengurangkan kebergantungan hasil Kerajaan Negeri dari sumber yang terhad iaitu melalui hasil cukai. Sumbangan Badan Berkanun Negeri telah ditetapkan seperti berikut:

- Lembaga Air Perak RM20.0 juta;
- Perbadanan Pembangunan Pertanian Negeri Perak RM20.0 juta;
- Perbadanan Setiausaha Kerajaan Negeri Perak RM6.0 juta;
- Perbadanan Kemajuan Negeri Perak RM6.0 juta; dan
- Perbadanan Menteri Besar RM5.0 juta

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

126. Kerajaan Negeri sentiasa menyanjung tinggi jasa dan komitmen penjawat awam sebagai tunjang dan tonggak kepada urusan pentadbiran kerajaan. Sebagai menghargai dedikasi tidak berbelah bahagi dalam memikul tugas yang diamanahkan, saya dengan ini mengumumkan pemberian Bantuan Khas Kewangan (BKK) pada kadar dua bulan gaji kepada semua penjawat awam di bawah pentadbiran Kerajaan Negeri termasuk Ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan, *Ex-Officio*, semua guru lantikan Negeri, Orang Besar Jajahan serta Pekerja Sambilan Harian. Bayaran penuh akan dibuat pada 20 Disember 2023.

127. Bayaran BKK turut dipanjangkan kepada semua Ketua Kampung bagi lantikan sebelum 15 Disember 2023 pada kadar RM400 seorang.

128. Mengetuai saf kepimpinan negeri, saya turut mengambil kesempatan ini untuk merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada seluruh barisan hadapan yang cekal mencurahkan masa dan tenaga bagi membantu rakyat di beberapa kawasan yang diuji dengan bencana banjir. Semoga jasa dan pengorbanan yang dicurahkan akan mendapat sebaik-baik ganjaran dari Allah SWT.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

PENUTUP

129. Meskipun petunjuk yang ada mengabsahkan pengurusan ekonomi negeri kita berada pada landasan yang betul, Kerajaan Negeri mengikuti rapat beberapa unjuran yang dibuat termasuk Laporan Bank Dunia, *The Global Economic Prospect* (Jun 2023), Laporan Pertubuhan Kerjasama dan Pembangunan Ekonomi (OECD), *Economic Outlook Interim Report* (September 2023) dan Laporan Tabung Kewangan Antarabangsa (IMF), *World Economic Outlook* (Oktober 2023) yang kesemuanya meramalkan pertumbuhan perlahan ekonomi dunia pada tahun hadapan sekitar 3.0 peratus, iaitu antara 2.7 peratus hingga 2.9 peratus sahaja.

130. Semua unjuran ini dibuat selepas mempertimbangkan situasi dunia yang kian tidak menentu. Konflik di Asia Timur dan Asia Pasifik belum menampakkan tanda akan reda. Perang Rusia-Ukraine juga masih membahang. Dan barang diingat, perkembangan terkini di Palestin juga berisiko mencetuskan konflik serantau yang tempiasnya pasti melebar jauh dan turut dirasakan oleh negara dan negeri kita.
131. Justeru, kita perlu sentiasa bersedia menghadapi *global stagflation* iaitu keadaan pertumbuhan ekonomi perlahan, inflasi tinggi dan jangkaan meningkatnya kadar pengangguran pada tahun 2024. Perkembangan ini menuntut kita untuk memperkukuhkan asas-asas ekonomi. Kita tidak ada pilihan lain. Gelora ekonomi dunia yang sukar dibaca pasang surutnya menuntut kita untuk bersiap siaga menyerap kesan buruknya kepada kelangsungan ekonomi negara dan kehidupan rakyat secara keseluruhan.
132. Lantaran itu, belanjawan ini dirangka untuk memastikan pacuan ekonomi negeri sentiasa diperteguh dan diperkukuh. Penambahan bilangan projek-projek fizikal terutamanya yang berimpak tinggi diharap menjadi pemangkin merancakkan ekonomi domestik sekaligus meningkatkan taraf dan kualiti hidup rakyat. Pada masa yang sama, pelbagai inisiatif yang dirangkumkan dalam belanjawan ini diharap dapat mengupayakan rakyat dalam mengharungi situasi ketidaktentuan ekonomi yang masih menekan kehidupan.

133. Saya yakin, berkat keteguhan dan kesepakatan dalam kita membina negeri yang makmur dan sejahtera, segala ujian mendatang dapat sama-sama kita harungi dengan keyakinan, kesabaran dan kesyukuran. Memetik peringatan Allah dalam **Surah Ibrahim, Ayat 7:**

“(Ingatlah) ketika Tuhanmu memaklumkan, Sesungguhnya jika kamu bersyukur, nescaya Aku akan menambah (nikmat) kepadamu, tetapi jika kamu mengingkari (nikmat-Ku), sesungguhnya azab-Ku benar-benar keras.”

134. Mengakhiri ucapan, saya mengucapkan setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih kepada pegawai dan kakitangan Pejabat Kewangan Negeri Perak dan semua pihak khususnya jabatan, agensi serta para pemegang taruh yang terlibat dalam proses merangka dan menjayakan pengisian Belanjawan Negeri Perak 2024.

135. Semoga Allah mempermudah urusan kita dalam memikul tanggungjawab dan amanah yang berat ini.

Wabillahi Taufik Wal Hidayah Wassalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh.

Sekian, terima kasih.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.